

ELŐFIZETÉS.

HETILYBN 88 VIDEKEN

Egy évre ... 48 kor

Fél évre ... 24 kor.

Egy negyed évre 12 kor.

Egy hóra ... 4 kor.

Nyitólátó közlemények
mórallapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, október 31.

A Dunához a magyar katonákat!

A zavar egyre tart, még mindig nem tudjuk, mit hoz a holnap. A felhőzetesség nem tisztul s a politikai látóhatáron még mindig vihart jelentő villámok cikáznak. A monarchia bizott Andrássy külügyministerségében. Hiszen Andrássy német-barát is, angol barát is. Ugy gondolkodtak az illetékes tényezők, hogy Andrássy kinevezését örömmel fogadják a németek s bizalommal az entente diplomaták. Ezért ment ki Svájcba a nemes gróf, s ezért informálódott semleges és francia körökben. S addig informálódott, míg szent meggyőződésévé vált, hogy a kivetett utat a khaoszból egyedül ő fogja megtalálni. S íme: Andrássy, a diplomata, már az abc-nél megbukott. A németek soha nem hallott erős kifejezésekkel illették különbeke akciója miatt s ugyanakkor Amerika nem ismeri el az illetékességét.

— Kit képvisel Andrássy? — hangzik a kérdés. Az osztrák-magyar monarchiát talán? Egymással harcban álló népek nem alkothatnak közösügyes államot s így Andrássy nem is képviselheti jogosan ezeket a népeket.

Ez az amerikai vélemény, melyről még azt sem mondhatjuk, hogy nem logikus: az osztrák magyar monarchia halálharangja. Ez az egyesülés nincs többé! Fuit! Akik ezt belátni nem akarják, azok tegyenek fel okulárét és siesse-nek olvasni az idők könyvében.

Az első lapon mindjárt ott fogják látni az osztrák nemzeti gyűlés mai határozatát, melyet Bécsben az ausztriai tartománygyűlés palotájának erkélyéről csak néhány órával ez előtt hirdetett ki Seitz reichsrati képviselő az egybegyűlt tömeg előtt:

— A nemzetgyűlés elhatározta a köztársaság kikiáltását!

Ez történt ma Bécsben: a császárvárosban. Annak az Ausztriának a fővárosában, melytől Csehország már elszakadt s külön kormánya alatt igyekszik állami önállóságát megalapozni. S nálunk Hadik miniszterelnök még mindig csak ott tart, hogy a — kabinetjét igyekszik összeállítani. Csehországban, Horvátországban egy pillanat alatt kormányra termelt férfiak fogták meg a kormánykereket, nálunk két nap alatt egy miniszteriumot nem lehetett összetákolni. Mikor lesz itt béke, ha ez tovább is így tart?!

Délen az ellenség egyre nyomul előre. Híreink szerint a szerbek már megszállták a kiűritett Belgrádot, Zimonyban szerb nemzeti tanácsot alakítottak, Horvátországból erősen kacsingatnak a magyar Muraköz értékes megyéire, a szlavoniai zöld káder borzalmas rablásai bizonytalanná teszik a szomszédos magyar területeket, s a magyar kormány még mindig csak — alakul, ahelyett, hogy a miniszterelnök kinevezése után két órával már helyén lett volna s vasakarattal tört volna kettős céljának, a külső és belső békének megvalósítására.

Szeretnők azt mondani, hogy nem az ellenség ereje a mi veszünk, hanem a saját tehetetlenségünk. Az utolsók leszünk a világ nem zetei között, kik érdekeink védelmére komoly és célravezető intézkedéseket teszünk. Ugy nyírálják határainkat, mint egy rongy papirdarabot s mit teszünk a védelmére?! Hol vannak a magyar ezredek? Ma olvassuk egy hadi jelentésben, hogy a tűzben álló olasz front védelmét magyar ezredekre bízták. Mit védenek, kit védenek ott a magyar honvédek? A hátukban ellenséggként álló osztrákok, vagy az ellenségünk lett horvátot, mely Fiumében ma

gyalázta meg a magyar zászlót? Hozzák haza ezeket a magyar katonákat, akiknek ezekben a véres pillanatokban nem lehet más kötelességük, mint a magyar föld védelme. A vérből már elég volt, harcolni már nincs kedve senkinek, de a délvidék népét még sem szabad egy invázió borzalmainak kitenni. A Dunánál álló német haderő, a Németországgal beállott viszonyunknál fogva, nem is lehet többé alkalmas arra, hogy a magyar határ védelmét reá bízhatnók. Bizalmunk nincs többé másban, csak a Piavénál haszontalanul vérző magyar ezredekben.

Hadik kormányalakítási nehézségel.

— Tanácskozások, kombinációk, visszautasítások. — Tisza visszavonul Gesztre. —

Budapestről jelentik: Ma délután Wekerle Sándor kereste fel Hadik János miniszterelnököt, majd háromnegyed kettőkor Tolnay Kornél a máv. elnökgazgatója, akivel tárgyalást folytatott a miniszterelnök s egyes információk szerint Tolnay Kornélis tagja lesz az új kabinetnek, mint kereskedelmi miniszter. Más értesülés szerint Tolnay Kornél a horvátországi események tárgyaiban értekezett Hadik János miniszterelnökkel. Később Vázsonyi Jenő szénügyi kormánybiztos látogatta meg Hadikot. A miniszterelnök arra törekszik, hogy lehetőleg gyors tempóban végezze el az új kabinet megalakítására vonatkozó tárgyalásait, mert nemsokára, talán még holnap szeretné a névsort az uralkodó elé terjeszteni.

Beavatott körökből az az értesülés jött, hogy Bárczy István főpolgármester lesz az új kormány belügyminisztere. Kombináció van arra is, hogy Tóth János lesz az új kabinet kultuszminisztere. Jó helyről származó értesülés szerint Hadik János gróf miniszterelnök, amennyiben sikerül megalakítani a kabinetet, hamarosan bemutatkozik az új kormánnyal a képviselőházban. Nehány lapnak az a híre, hogy ez a bemutatkozás már pénteken megtörténik, nem felel meg a valóságnak, mert a bemutatkozásra vonatkozólag még semmiféle intézkedés nem történt. Az új miniszterelnök, mint ő maga is bejelentette, foglalkozik egy új választójogi javaslat előterjesztésével és az a szándéka, hogy e mellett egy egész sereg törvényjavaslattal együtt fog a Ház legközelebbi ülésén megjelenni. Az új választójogi javaslatnak három alapfeltétele van:

1. Választójogot akar adni minden 24 éves férfinak, aki legalább 6 éve magyar állampolgár és legalább felév óta valamely városban, vagy községben állandó lakása van. 2. Választójogot nyer minden katona, aki a háboruban szolgálatot teljesített és megkapta a bronz, ezüst, vagy arany vitézségi érmet, vagy a Károly keresztet, vagy a sebesülési érmet. 3. Választójogot nyer minden 24 éves férfi, aki legalább 7 éve magyar honos és írni, olvasni tud. Az új kormány a nőkre is ki akarja terjeszteni a választójogot.

Hadik János gróf miniszterelnök a kabinet-alakításra vonatkozó tárgyalásai során ma délben fogadta Popovics Sándor lemondott pénzügyminisztert, akit felkért, hogy tartsa meg a pénzügyminiszteri tárcát tovább is az új kabinetben. Popovics Sándor erre vonatkozólag nem adott végleges választ.

Újabb értesüléssel megerősítik azt a közlést, hogy Szabó István kisgazdapárti képviselő lesz a földművelésügyi miniszter. Ma Szabó István és Pallavicini György őgróf megjelentek a miniszterelnöknel. Kabinetlistája még nincs, de lehetségesnek artják, hogy az éj folyamán kialakul az új kabinet névsora. Híre jár, hogy Márkus Miksának, a Budapesti Újságírók Egyesülete elnökének Hadik János miniszterelnök felajánlotta a miniszterelnökségi államtitkárságot.

Hadik János gróf miniszterelnök háromnegyed 2-kor telefonon jelentést tett a királynak, kormányalakító munkájának eddigi eredményéről. Valószínű, hogy ma, de legkésőbb holnap meg lesz a kabinet teljes névsora.

Ma este politikai körökben olyan hírek terjedtek el, hogy Hadik János gróf miniszterelnök kormányalakítása nehézségekbe ütközött, s hogy Tóth János és Ugron Gábor nem akarnak tárcát vállalni. Pallavicini György őgróf sem akar belépni az új kabinetbe és Szmeccsányi György is vonakodik tárcát vállalni.

Tisza tegnap bizalmas körben úgy nyilatkozott, hogy mivel az események követelik, hogy félreálljon, nem akar az ország nyugalmát biztosító békés kibontakozásnak még látszólag sem akadályul szolgálni, ezért félreáll és visszavonul Gesztre.

Hadik János délelőtti tíz óra után érkezett a miniszterelnökségre. Hadik először Szabó István kisgazda-párti képviselőt fogadta, akivel félórát tanácskozott. A tárgyalások azon eredménnyel végződtek, hogy a kisgazdapárt támogatja a kormányt és Szabó István miniszteri tárcát vállal. Valószínűleg földművelésügyi miniszter lesz, de ez még nincs eldöntve. Azután Huszár Károly, néppárti képviselővel tanácskozott, majd Popovi-

csot fogadta. Az új kabinet kultuszminiszterévé Huszárt jelölik.

Az új miniszterelnök tervel.

Tudósítónk ma felkereste gróf Hadik János designált miniszterelnököt, aki programjáról és kibontakozási terveiről ezeket mondotta:

— Részletes programot még nem adhatok. Tegnap késő estig tárgyaltam József főherceggel, majd ő felségével és inost készülök a miniszterelnökségi palotába, hogy átvegyem hivatalomat. Rövid programom az, hogy én egy nagy evolúciót akarok, demokratikus fejlődést és nem revolúciót. Ma délután tárgyalom fogok az egyes pártokkal, a Károlyi-párttal, a szociáldemokratákkal, mert az a szándékom, hogy minden irányzat teljesen és alaposan tájékozva legyen programomról és terveimről.

Arra a kérdésre, hogy kik lesznek az új kormány tagjai, így felelt:

— Erről még egyáltalában nem nyilatkozhatom, hiszen ez a pártokkal való tárgyalásaim eredményétől függ. Emellett nyomban megkezdem programom és terveim megvalósítását, mert elmúlt már az az idő, mikor az ember ígérekkel jöhet. A főbb dolgokban pozitívumokkal akarok az ország elé állani.

Arra a kérdésre, hogy mikor ül össze a képviselőház, a designált miniszterelnök a következőket mondotta:

— Remélem, hogy a képviselőház minél hamarabb, talán már a hét végén összejön.

A designált miniszterelnökhöz közelálló helyről gróf Hadik János kormányalakítási terveiről a következőket jelentik:

— A miniszterelnök ma tárgyal a szélsőbaloldali pártokkal és abban reménykedik, hogy ezeknek, különösen a szociáldemokratáknak egyes képviselőit is megnyerheti az új kormányba. Terveiről természetesen elsősorban saját párthíveivel, az Apponyi-párttal és általában az ugynevezett balközépi pártokkal tárgyal. Az a hír, hogy báró Szerényi József, vagy báró Szurmay Sándor tagja lesz az új kormánynak, nem felel meg a valóságnak. Az új miniszterelnöknek az a szándéka, hogy a 48-as alkotmánypártból, vagyis a fuzionált Wekerle-Tisza-pártból egy exponált politikust sem vesz fel kormányába, legfeljebb olyan szakembert, a ki ellen demokratikus politikai irányok sem tehetnének kifogást. Ő maga a miniszterelnökségen kívül talán a belügyi tárcát vállalja, a közéletmezést semmiesetre sem. Vázsonyi volt igazságügyminiszter nem lesz tagja az új kormánynak.

Károlyi Mihály — Hadikról.

Károlyi Mihály gróf tudósítónk előtt Hadik gróf miniszterelnöki vállalkozásáról így nyilatkozott:

— A Hadik vállalkozását elkésettnek tartom. Kísérletezésekkel nem lehet operálni. Ugy látszik, azok, akik az ország sorsát intézni akarják, még mindig nem akarják meglátni, hogy mi történik itt. A mai viszonyok között nem elég a program hanem — hiába — szükséges az, hogy aki a programot hozza, az iránt meglegyen a bizalom. A programot még csak főbb vonásokban ismerem, mert a miniszterelnök ural nem beszéltem részletekről. A programnak az a része, amelyet az én programomból sajátítottak ki, az jó, és büszkén hirdetem, hogy nagy részem van abban, hogy azok legnagyobb része, a miket hirdettem és a mikért küzdöttem, kormányprogrammá lépett elő. Egyénileg egyáltalán nem fájlalom, hogy nem lettem miniszterelnök, de az ország érdekében szükséges lett volna, hogy a program megvalósítását azokra bizzák, akik azért küzdöttek. Nem árok sokat Hadik vállalkozásától, mert a hely-

zet olyan, hogy már csak az a kormány boldogulhat Magyarországon, amely a Magyar Nemzeti Tanácssal harmóniában dolgozik.

Arra a kérdésre, hogy nem tart attól, hogy őt és a Nemzeti Tanács tagjait letartóztatják, így válaszolt:

— Nem. Először azért, mert nem szokásom félni, másodszor azért, mert az, aki a rend és az ország állítólagos nyugalma érdekében engem, vagy a Nemzeti Tanács tagjait letartóztatná, ezzel épp az ellenkező hatást érné el. Nem a rend, hanem a felfordulás következne utána. Harmadszor azért, mert nagyon rossz hatást tenne külföldön is, ha az a kormány, amely a mielőbbi béke elnyerésére, Magyarország függetlenségének biztosítására és a demokratikus népuralom megteremtésére vállalkozik, azzal kezdené meg szereplését, hogy a pacifistákat és a nép embereit letartóztatná. Ez a szerencsétlen intézkedés a gyors béke és kevésbé rossz béke eshetőségeit is alaposan veszélyeztetné.

József főherceg az önálló Magyarországról.

Budapestről jelentik: József főherceg Az Estnek a következő nyilatkozatot tette:

— Azzal az elhatározással jöttem, hogy egyenesen a balpárthoz megyek, amelynek véleményem szerint és ahogyan a tárgyalások során is kialakult, többsége van az országban. Természetesen Károlyira is gondoltam és azon igyekeztem, hogy Károlyit és politikáját teljesen összhangba hozzam a balpártokkal, vagyis Apponyiékkal. Felfogásom szerint a kibontakozás programja nem lehet más, mint

önálló, független Magyarország, integritásunk megvédése, tökéletesen demokratikus irány ennek megfelelően általános egyenlő választójog, még pedig azonnal, gyors békekötés, a Wilsoni elveknek nemzetiségi tekintetben való teljes érvényesítése, tehát barátságos, végső megegyezés a nemzetiségekkel és új irányú birtokpolitika.

Meghallgattam Károlyit több ízben és minthogy ezen szempontok azonosak politikájával, hajlandónak mutatkozott ezen program alapján együttmenni a balpárt többi részével. Kikötötte a külügyi, az igazságügyi és honvédelmi tárcát. Mielőtt azonban végleges választ adott volna, közölte velem, hogy a Nemzeti Tanács állásfoglalásától teszi függővé elhatározását. Majd tudomásomra adta, hogy a tanács álláspontja szerint nem mehet együtt a többi párttal.

— Meghallgattam a nemzetiségeket is, a románok, a tótok megbízottját. Ismerem a szociálisták álláspontját is és meggyőződésem, hogy a program kifejezi az ország nagy többségének óhaját és törekvését. — Megjegyzem, hogy az önálló független Magyarország jelenti az önálló külügyi képviseletet és a teljesen önálló hadsereget is.

— A nádori méltóságra vonatkozólag kijelentette a király, hogy helyeselné, ha a király képviseletében, mint nádor vezetném az országot, ha a törvényhozás megtisztelne ezzel a méltósággal. Minthogy a felség a kibontakozással járó sokirányú gondja mellett nem foglalkozhatik kizárólag Magyarországgal. — Mint nádornak programom az önálló független Magyarország, területi integritásunk megvédése és békés megegyezés a nemzetiségekkel. A felség azt kívánja, hogy vegyem át a magyar hadsereget is, hogy ez milícia lesz-e vagy más fajta kereteket kap, e pillanatban nem tudom.

Az elveszett Fiume.

(Az olaszok barátkoznak a horvátokkal.)

Fiuméből jelentik: Kedden délelőtt, miután a horvát katonaság megszállotta a kormányzósági palotát, Vio Antal polgármester tanácskozássra hívta egybe a polgárságot. Beszédében nyugalomra intette a fiumeiakat és hasonló tartalmu volt több más szónok beszéde is. Ezután a nép Vio polgármestert spontán elhatározásból Fiume podesztájává kiáltotta ki. Megalakult a hattagu fiumei nemzeti tanács, mely nyomban érintkezésbe lépett a délszláv nemzeti tanácssal az átmeneti időre való be rendezkedés miatt.

Ezalatt a nép is gyorsan cselekedett. Horvát és olasz zászlók alatt tüntető csoportok járták a várost, énekszóval hirdelve mindennütt az olasz-horvát testvériesülést. Délután a korzón levő városi toronyra kútták a horvát, az olasz és a fiumei lobogót és mekkondult a patriciusok régi harangja, hirdelve a város ünnepét.

A kora délutáni órákban a délszláv nemzeti bizottság susáki választmányának tagjai megjelentek a vasuti állomáson és Horvátország nevében birtokukba vették a vasutat. Az állomásra kútták a horvát zászlót, Kulicsics főhadnagynak pedig átadták a pályaudvarparancsnokságot. A magyar vasutasokat felszólították, hogy folytassák szolgálatukat, de sapkájukról eltávolították a magyar koronát. Délután negyed hat órakor a kormányzósági palotáról letették és elégették a magyar zászlót, azután óriási örvirvágás közt felvonták a palota ormára a horvát lobogót.

A délszláv bizottság a fiumei nemzeti tanácssal folytatott megbeszélés után meghagyta hivatalában Vio Antal polgármestert és az egész városi közigazgatást. A rendőrség élére Derecsin Xavér volt városi rendőrségi igazgatót nevezte ki a bizottság főkapitányá. ugyanazt a Derecsint, a ki az államrendőrség beiktatása előtt főnöke volt a fiumei rendőrségnek. Sok kirakatban olasz nemzetiszíni szalagok közt Zanella arcképét is kifüggesztették.

Szabadonbocsájtották az összes hadifoglyokat és a kivételes háborús rendszabályokat megszüntették. A kávéházakban egész éjjel zajos élet folyt, horvát, olasz dalokat és a Marseillaise-t énekeltek. Eddig egyetlen magyarnak sem esett bántódása, de délután sok magyar család elhagyta Fiumét a déli vasutnak ugyanazzal a vonatával, a melylyel a fiumei kormányzó elutazott.

Várják az olasz flotta megérkezését.

Fiuméből jelentik: Ma délután fél kettőkor megjelent a városban az új horvát kormányzó, báró Rajcsovics. Az olasz nemzeti tanács éppen ülésezett, mikor Rajcsovics báró megjelent a városházán. Kijelentette a gyűlés előtt, hogy átveszi Fiume város kormányzását. Az olasz nemzeti tanács tiltakozott ez ellen és hivatkozott arra, hogy Fiume olasz város volt és ma is az és az anyaországhoz tartozik a Wilson-féle önrendelkezési jog alapján. Rajcsovics báró ezután kíséretével eltávozott a városházáról, amely épületnek ma már egész olasz színezete van. Ma délután a Dante-téren mintegy 8—10.000 ember gyülekezett össze. Innen a tömeg a Népkertbe vonult, ahol kikiáltották Fiumének Olaszországhoz való csatlakozását. A lakosság ezután a tengerpartra vonult, ahol óráról-órara várják az olasz flotta megérkezését.

Az államrendőrség a Nemzeti Tanács mellett.

Nem teljesítik a főkapitány parancsait. — A távirtdíszok is csatlakoztak.)

Fővárosi tudósítónk jelenti: A rendőrfőkapitányságon ma megjelent két határrendőrtiszt. Ezek kijelentették *Szentkirályi* rendőrtanácsos előtt, hogy csupán a munkatöbblet feldolgozására vállalkoznak, egyéb munkára nem. *Beniczky* Tamás főparancsnok délből beszédet intézett a rendőrséghez és ezek kijelentették, hogy nem engedik magukat el-
tántorítani attól, hogy kitartsanak a Nemzeti Tanács mellett.

Sándor főkapitány magához rendelte *Szentkirályi* rendőrtanácsost és megkérdezte, igaz-e, hogy délutánra rendőrségi gyűlést hirdettek. *Szentkirályi* kijelentette, hogy délután négykor a rendőrtisztek és a legénység minden körülmények között megtartja a tervezett gyűlést a rendőrfőkapitányság épületében. A főkapitány kijelentette, hogy *csendőrökkel fogja megakadályozni a gyűlés megtartását*. A főkapitány azzal akarja megtörni a rendőrség mozgalmát, hogy anyagi előnyöket ígér a rendőrtiszteknek, ha nem támogatják a Nemzeti Tanácsot.

Abrahám Dezső képviselő délből megjelent a főkapitánynál és a Nemzeti Tanács nevében tárgyalt a főkapitánnyal a délutáni rendőrgyűlés ügyében.

Ma reggel *Szentkirályi* és *Keresztessy* tanácsos közös szobája olyan volt, mintha harctéri parancsnokság székhelye lenne. Jöttek, mentek a tisztviselők, mind nagy lelkesedéssel jelentette be csatlakozását a Nemzeti Tanácshoz és elhatározták, hogy délután négy órakor gyűlést tartanak a főkapitányság épületében és megalakítják a rendőrtisztviselők szabad szervezetét, mely szolidaris lesz ezentúl abban, hogy törvénytelen intézkedéseket rendőrtisztviselők ne hajtsanak végre és ezentúl semmiféle presszióknak ne engedjenek, nem segédkeznek hírlapok elkobzásánál és ép úgy, mint a nép, követeli a sajtó teljes szabadságát. Délelőtt tíz órakor megjelent a kezelők és díjnokok küldöttsége *Pillik Béla* vezetésével és bejelentette a Nemzeti Tanácshoz való csatlakozását.

Délelőtt a tisztikar megbízásából *Szilárd* Rezső rendőrkapitány és *Páll* György rendőrfogalmazó megjelentek a főkapitánynál és előadták, hogy a Nemzeti Tanácsal folytatott tárgyalások alapján a rendőrség ezentúl is fenntartja Budapest rendjét, a mi annyival is könnyebb lesz, mert a Nemzeti Tanács ígéretet tett arra nézve, hogy ha a rendőrség a Nemzeti Tanács rendelkezésére áll, a tömeg minden rendzavarástól tartózkodni fog. A rendőrtisztek egyuttal figyelmeztették a főkapitányt,

hogy amennyiben ellenszegül a rendőrség állásfoglalásának, ez kiszámíthatatlan következményekkel fog járni.

Sándor László főkapitány a rendőrség megbízottait izgatottan és türelmetlenül hallgatta végig. Felháborodásának jeléül közölte *Szilárd* kapitánnyal és *Páll* fogalmazóval, hogy

kitiltja őket a rendőrség épületéből és ha nem távoznak, akkor karhatalommal távolítja el őket.

Szilárd és *Páll* rendőrtisztek a főkapitány fenyegetésére kijelentették, hogy a rendőrség továbbra is kitart meggyőződése mellett s a főkapitány ebből az állásfoglalásukból vonja le a konzekvenciákat.

A főkapitánynak azt a parancsát, hogy *Szilárd* és *Páll* tisztviselők hagyják el a rendőrség épületét, a rendőrtisztek határozata értelmében az illetők nem teljesítik, hanem figyelmen kívül hagyva a főkapitány intézkedését, továbbra is ellátnak munkájukat.

Értesülésünk szerint megtörtént az intézkedés, hogy több tisztviselő, még pedig a mozgalom vezetőinek helyét határrendőrségi tisztviselőkkel és csendőrtisztekkel töltsék be.

A központi távirtda tisztviselői a hétfő esti vérengzés áldozatainak emlékére tegnap délután félnégytől négy óráig beszüntették a munkát és elhatározták, hogy csatlakoznak a Nemzeti Tanácshoz. Küldöttséget is alakítottak, mely elhatározásukat közli a Nemzeti Tanács elnökével, *Károlyi Mihállyal*.

Ma délután a rendőrségnek 4—500 embere összegyűlt a főkapitányság épületében, az egyik teremben, hogy tanácskozzanak a rendőrség magatartásáról. Egyrészt helyszűke, másrészt amiatt, mert *Szilárd* rendőrkapitány és *Páll* György fogalmazó ki vannak tiltva a rendőrkapitányság épületéből, a rendőrtisztek átmentek a Venezia-kávéházba és itt tartották meg tanácskozásukat. *Szilárd* rendőrkapitány

Bécsben proklamálták a német-osztrák köztársaságot.

(Tüntetés Andrassy ellen és Németország mellett.)

Bécsből jelentik: A késő délutáni órákban a német nemzetgyűlés mai ülésén, amelyet az alsó-ausztriai tartománygyűlés palotájában tartottak meg, *Seitz* reichsrati képviselő kijött az erkélyre és kihirdette a tömeg előtt, hogy a nemzetgyűlés elhatározta a köztársaság kikiáltását.

Bécsből jelentik: Az a nagy izgalom, amely a különbélépés nyomán támadt, ma elérte tetőpontját: Mára is nagy tüntetéseket vártak. *Andrassy* Gyula gróf, valamint az uralkodó dinasztia ellen. Az osztrák képviselőház pártvezérei ma délelőtt *Gross* elnökölést tartottak, melyen úgy döntöttek, hogy az új kormány ma még nem mutatkozik be. Azértkezeleten *Lammash* dr. miniszterelnök is megjelent, aki valóságos programbeszédet mondott. Tiltakozott az ellen a szemrehányás ellen, mintha a külügyi kormány és az osztrák kormány esküszegést követelt volna el Németország ellen. Mi, mondotta, a német kormányt legalább 28 órával előbb értesítettük, hogy milyen lépést szándékoznak tenni. A német kormány hetek, hónapok, körülbelül egy év óta tudja jól, hogy mi nem bírunk tovább harcolni, csak egy bizonyos, előre megállapítható időpontig. Ezt az itteni német nagykövetnek is tudomására hoztuk, mi kitartottunk mindig, amíg a helyzet megengedte. Ezt *Vilmos* császárnak is tudomására adtuk. A miniszterelnök ezután azt a kérést intézte a fronton levő katonákhoz, hogy ne engedjék magukat közeli békekilátásoktól befolyásoltni, hanem továbbra is eddigi vitézségükkel küzdenek és ne hagyják el tömegesen a frontot, mert ezzel fokoznák a zavart. Az értekezleten megjelentek ezután bementek az ülésterembe, ahol *Gross* elnök azt az indítványt terjesztette elő, hogy a képviselőház ülését halasszák el november 12-ig. A Ház ilyen értelemben határozott.

Mialatt a Házban tanácskoztak, a bécsi egyetemen a diákok nagyszámban gyülekeztek, hogy

közölje, hogy *Szentkirályi* rendőrtanácsos az izgalmak következtében megbetegedett és így nem tud résztvenni az ülésen, ezért ő fog elnökölni. Ez a bejelentés egy esetben izgalmat váltott ki és azt kiáltották, hogy: *druló*. A tanácskozás első pontja a budapesti napilapok rendőrtudósítói szindikátusának határozata volt, amelyben biztosítja a sajtó támogatását a rendőrség részére. Ezután *Szilárd* a megjelentek általános tetszése közben indítványozta, hogy a rendőrség csatlakozzék a Nemzeti Tanácshoz.

Utána *Páll* György rendőrfogalmazó szólalt fel és utalt arra, hogy az ország új korszaka elkezdődött. Az eddigi rendszernek meg kell szűnnie. Felhívta a megjelenteket, hogy alakítsák meg a rendőrség szabad szervezetét, ismertette a budapesti rendőrség határozatát, hogy többé nem koboznak el lapokat, tüntetőket nem akadályoznak meg hazafias tüntetésükben. Végül a határozati javaslat a rendőrség tisztjeinek és legénységének azt a határozatát tartalmazza, hogy csatlakoznak a Nemzeti Tanácshoz. A rendőrfogalmazó annak a reményének adott kifejezést, hogy rövidesen az összes rendőrtisztviselők csatlakozni fognak a mozgalomhoz és résztvesznek abban a munkában, amely az új Magyarország megteremtéséért folyik. A javaslatot többek hozzászólása után egyhangulag elfogadták.

állást foglaljanak a Németországgal való elszakadás ellen. Határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint feloldottaknak tekintik magukat az osztrák-német tisztek letett esküjüktől és ezentúl a szabad német-osztrák köztársaság polgárainak tekintik magukat. Nagy lelkesedést keltett, amikor *Malik* orosz fogságból kiszabadult német képviselő beszédet intézett a diákokhoz. Beszéde közben a tömegből elkecseregett kiáltások hangzottak:

— *Le Andrassyval! Éljen Németország!*

A diákok hangos követelésére a képviselőház elnöksége a képviselőházon lengett fekete-sárga lobogót bevonatta és nagy német birodalmi zászlót tüzetelt ki. A német lobogó kitűzése viharos *Heil!* kiáltások között ment végbe. Majd elkezdtek a *Wacht am Rheint* s utána rendben elvonultak.

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség tegnap rövid közleményt adott ki a lapoknak, amely az új német kormánynak az osztrák-magyar békejegyzékről táplált felfogását tartalmazza. Ennek legfontosabb kitétele az, hogy Németország most már felmentve érzi magát az alól, hogy a császári és királyi kormányra tekintettel legyen. Azok a szempontok, amelyek eddig a Habsburg-házzal szemben érvényesültek, ezentúl megszűntek. Eddig a német sajtó soha nem tett említést Ausztria német területeinek bekebelezéséről, nehogy a császári és királyi kormány megriadjon. Közeliekvő, hogy most Németország kezét csatlakozásra fogja nyújtani, tiltatást nélkül arra, hogy ez kellemes lesz a császári és királyi kormánynak vagy se. Az entente már régóta nem ismeri el az osztrák-magyar kormány létezését. Egyedül és kizárólag Németország volt az, amely befolyásával keresztülvitte, hogy az osztrák-magyar kormány léte nem pusztán forma-ság volt.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Csütörtök: *Charlotte kisasszony*. A) bérlet
Péntek délután: *Molnár és gyermeke*. —
Este: *Kis szeleburdi*, új operette. B) bérlet.
Szombat délután: *A szerető*. Este: *Kis szeleburdi*. C) bérlet.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton, november 2-án: *Május*, életkép. Uri dráma. *Lády*, tragikomédia. Három felvonásos bemutató.

Vasárnap, november 3-án délután mérsekkelt helyarákkal: *Benn az erdőn*, színmű, este rendes helyarákkal: *Május*, életkép. Uri dráma. *Lády*, tragikomédia.

Elnökválság a Petőfi-társaságban.

(*Herczeg Ferenc ragaszkodik lemondásához.*)

Budapestről jelentik: Egy hírlapíró beszélgetést folytatott *Herczeg Ferenc* országgyűlési képviselővel, a Petőfi-Társaság rendkívüli közgyűlésének ismert határozatáról. — *Herczeg Ferenc* kijelentette, hogy a rendkívüli közgyűlés lefolyásáról *tendenciózus tudósítások* jelentek meg, amelyek nem mindenben fedik a tényeket, *Herczeg Ferenc* szerint a Petőfi-Társaság október 27-iki rendkívüli közgyűléséről megjelent laptudósítások nem adják hű képét a gyűlés lefolyásának, a mennyiben egyes, az eszmecsere folyamán elhangzott kijelentéseket összefüggésükből kiszakítva, önkényesen előtérbe állítanak, más tényeket pedig egészen elhallgatnak.

Az igazsághoz tartozik, hogy *Herczeg Ferenc* állást foglalt az ellen, hogy az *irodalmi társaság életébe belevitessék a politika*. A társaság tagjai, hogy elhárítsák a társaságról a szakadás veszedelmét, hosszabb vita után módosította a Palágyi-féle indítvány első pontját, amely a Nemzeti Tanácshoz való csatlakozást kívánta kimondani és magának az indítványozónak hozzájárulásával csak annyit mondtak ki, hogy üdvözik a Nemzeti Tanácsot abban a reményben, hogy Petőfi eszméiért fog küzdeni.

Az elnök az ülés végén kijelentette, hogy ismert pártállására való tekintettel nem érzi magát arra hivatottnak, hogy ezt a határozatot képviselje és ezért bejelenti az elnöki tisztségről való lemondását. Palágyi Menyhért és több más felszólaló arra igyekeztek rábírni őt, hogy másítsa meg elhatározását, az elnök azonban csak abba egyezett bele, hogy lemondását nem a rendkívüli közgyűlésen, hanem a legközelebbi rendes ülésen kívánja tudomásul vettetni. Mivel azonban ebből meg nem álló következtetéseket vontak le, *Herczeg Ferenc* sulyt vet annak megállapítására, hogy *lemondásához ragaszkodik*.

* Három bemutató a Modern Színházban.

A Modern Színház megnyitó előadásainak nagy sikere után fokozott érdeklődéssel tekint a színházbarát közönség a máris népszerű kis színház e heti műsora elé. Szombaton és vasárnap három pompás újdonságot mutat be a Modern Színház. *Május*, Szép Ernő egyfelvonásos életképe. Uri Béldi Istor kis drámája és *Lády* című tragikomédia kerülnek színre. Egy este tehát három premierje lesz a Modern Színháznak. Vasárnap délután „*Benn az erdőn*”, Garvay Andor nagyhatású színműve van műsoron.

* **Pénteken megnyílik az Apolló és az Uránia.** A spanyoljárvány terjedésének gyors megállításához az Apolló és az Uránia-színház igazgatósága is hozzájárult azzal, hogy saját elhatározásából 10 napra beszüntette az előadásokat. Most, hogy szűnőben van a járvány, pénteken újból megnyílik az Apolló és az Uránia kapui. A szünetet arra használta fel mind a két színház, hogy nézőterét intenzíven dezinficiálja és központi fűtőkészülékeit üzembe helyezze. Ma tartották meg mind a két moziban a próbafutást, amely kitűnően sikerült. Így teljesen tisztán, dezinficiálva s kellemesen fűtve várja az Apolló és az Uránia nézőtere a publikumot. Természetesen elsőrangú műsorral nyitja meg az Apolló és az Uránia új szezonját. Az Apollóban németektől

kezdve a „*Sárarany*” című megkapóan szép és hatásos dráma kerül vetítésre *Susanne Grandais*-vel a főszerepben. Az Uránia a „*Havasok fia*” című grandiózus látványos filmet mutatja be, amely a fővárosban óriási sikereket ért el. A budapesti lapok, mint emlékeztetés, megállapították, hogy hasonlóan nagyszabású filmet keveset látott a közönség. — Egyelőre naponta két előadást tart az Apolló és az Uránia, délután fél 6 órai és este 9 órai kezdettel.

* **A színházi iroda hírei.** *Molnár és gyermeke*, *A szerető* és *Csárdáskirályné* az e heti három délutáni előadás. A *Molnár és gyermeke* pénteken. A *szerető* szombaton, a *Csárdáskirályné* vasárnap délután kerülnek színre a rendes esti előadások szereposztásával. A *kis szeleburdi*, Valter/Coló vidám bohózatos operettje, amely a budapesti Városi Színház cassa darabja, holnap péntektől sorozatos előadásokban kerül színre az aradi Nemzeti Színházban. A címszerepet Horváth Mici játssza, míg a többi főszerepeket Miklóssy, Bánházy, Győző, Gömöri, Várnay, R. Tóth, Faludi, Herold játsszák.

A repülőgépmadás.

(Nagy pincelakás-konjunktúra Aradon.)

A gépmadár kezd aktuálisná lenni. Egy kicsit már megszoktuk, hogy itt röpködjön Arad és a fejük fölött, illik, hogy most egy kissé ijedezünk tőle. *Green* főkapitány ur ugyan ékes pontozatokba foglalta, hogyha valamelyik elienséges gépmadár ide merészkedne Arad fölé, mit kell csinálnunk. El kell bujnunk, mondja a főkapitány ur.

Most hát Aradon az lett a legfontosabb kérdés.

— Hová bujjunk?

Most egyszerre mindenki demokrata lett s a fényes lakásokból kevésbé fényesekbe vágyakozik. Mennél alacsonyabb házikókba, sőt még ennél is mélyebbre. A pincéknek egyszerre felszökött az árszaja. Így lesznek az utolsókból első. A megvetett nedves, nyirkos sötét pincelakások most a hotvolé érdeklődésének legkeresettebb tárgyai.

Valóságos népvándorlás indult ma meg a külvárosok felé. Selymes dámák, prémes kisasszonyok s tekintélyes ámbonpoánnal rendelkező uriemberök kutattak pincelakás után. Ha találtak egyet: diadalmasan odtak meg érte minden árat.

— Aztán lehet ebben a pincében lakni? kérdezte egyik bankárformájú ur a pince tulajdonosát.

— Lakni? felelte megütközve a jó ember, nem lakott abban eddig még senki.

— Mert én lakásnak rendezem be...

— Szegény nagyságos ur, morogta a tulajdonos résztvevően, nem is tudtam, hogy ennyire tönkre ment.

Máshelyen már be is rendezték a boros hordók régi tartózkodási helyét. Rézagy, tükör, mosdó és sezlön került a hordókat tartó gerendák helyére s a finnyás kisasszonyok már elvannak készülve rá, hogy esetleg egy jól táplált pocok is eliramlik majd a lábaik előtt.

Hja! A gépmadár csodákat teremtett. A feltett emberi élet s a kincsek lekerülnek a föld alá s éjszakára üresen maradnak a dus emeleti lakások, a selymes ágyak és puha pamlagok.

Riport körutunkon egy napszámos féle ember került elénk, azt is megkérdeztük.

— Hát maga nem fél az ellenséges gépmadaraktól? Maga hova fog menekülni, ha hallani fogja a gőzsirénák bugását?

— Nem menekülök én uram sebhová, otthon maradok. És alszom nyugodtan.

— És hol lakik maga?

— A halottas ház pincéjében.

No ennek az embernek csakugyan nincs oka a félelemre.

Jellemző a pince invázióra, hogy a föld alatti helyiségek tulajdonosai is megéreztek a rájuk szakadt konjunktúrát s igyekeznek azt kihasználni. Lapunk kiadóhivatala raktárhelyiséget ke-

resett s már meg is egyezett egy pince tulajdonossal, midőn ma ezt a választ kapta:

— Csak nem vagyok bolond papirraktárnak adni a pincémet, mikor nagyságos urak is örülhetnek, ha lakni jönnek belé...

A független cseh állam.

(Megkezdődött a munka.)

Prágából jelentik: Prága képe egészen megváltozott. Sehol sincs német cégtábla. A nemzeti ünnep lezajlott és megkezdődött a komoly munka. Tegnap késő estig ünnepelte a nép a független cseh állam létrejöttét. Egyes csoportokban hosszú pálcákat emeltek magasra, amelyeken kisebb és nagyobb osztrák bankjegyek fityegtek. Nyemecz képviselő a szobor talapzatáról beszédet intézett a tüntetőkhez. Intette a népet, hogy mutasson példás fegyelmet, ne bántsa a csehországi németeket és a zsidók ellen se vétsen. Eljön az ideje, mikor *Csehország a köztársaságok sorába lép*. Utána egy cseh katona állott a szobor talapzatára, utolsóinak pedig felesküdt a cseh-szláv nemzeti tanácsnak és vállalkozott rá, hogy fenntartja a rendet. A tüntetők ezzel a kiáltással mentek széjjel:

— Éljen a Köztársaság! Éljen Masaryk!

A *Noradny Listy* közli, hogy a prágai négy dróttalan táviróállomást átvette a cseh nemzeti tanács. A 73 gyalogezred, az égeriek, akik most Prágában voltak helyőrségen, küldöttség útján arra kérték a cseh nemzeti tanácsot, hogy hadd mehessenek vissza szülőföldjükre. A tanács megengedte azzal a feltétellel, hogy megelőzőleg Prágában le kell szerezniök, fegyvereiket és a lőszerket Prágában kell hagyniök.

A közirazgatás minden ágazatát a maga hatáskörébe vette át a nemzeti tanács. A posta- és táviró is kizárólag cseh jellegű tegnap óta. A nemzeti tanács elrendelte, hogy a politikai vétségek miatt vizsgálati fogságban álló vádlottakat halálétkéntanul bocsássák szabadon. Tegnap délelőtt a rendőrség igazgatója jelentkezett a nemzeti tanácsnál és az egész személyzetével együtt a nemzeti tanács rendelkezésére bocsátotta magát.

A cseh agrárius *Venkov* című lap tegnaptól fogva az entente vezérkari jelentéseit ezen a címen közli: *Szövetségeseink harctéri jelentései*, a német legfelsőbb hadvezetőség, továbbá a magyar és osztrák vezérkar jelentéseit pedig ezen a címen: *Az ellenséges vezérkarok jelentései*.

Morvaország fővárosában is a legnagyobb rendben ülték meg a nemzeti ünnepet, ott is szünetelt minden munka tegnap, a városi hatóságok és polgári egyesületek ünnepi közgyűléseket tartottak, a cseh műegyetem tanácsa kihirdette, hogy a prágai cseh nemzeti tanács rendelkezéseit fogja közzétenni és többé nem a bécsi közoktatási kormányt. Az utcaikon szólt a zene, a polgárság és a katonaság ölelkezve és ujjongva járta be a várost.

Csak egyes német vidékekről jönnek hírek, hogy zavargások voltak *Budweis* német városi képviselője testületileg lemondott és átadta a város igazgatását a cseh választmánynak. A német kereskedők ellen lármás tüntetések voltak.

A cseh nemzeti választmány legelső hivatalos ténykedése az volt, hogy hirdetményt tett közzé, amelyben a cseh-szláv önálló állam megalkításának napjaként október 29-ikét jelölje meg.

Még egy hirdetést bocsátott ki a cseh nemzeti választmány. Ebben közli, hogy a katonai segélyt továbbra is ki fogják fizetni és Csehország állami és közigazgatási tisztviselői november elsején rendesen megkapják fizetéseiket. A cseh szociáldemokrata párt felhívást intézett a munkássághoz, hogy tartson fegyelmet és a bányákban szorgalmasan dolgozzanak, hogy mennél nagyobb legyen a szénaknázás és meg ne szűnjék a vasúti forgalom.

Prágában tegnap megszervezték az első cseh ezredet, mely a cseh nemzeti védelem szolgálatában áll. Az ezred 800 emberből áll, fegyverekkel és lőszerezellel van szerelve.

A cseh-szláv sajtóiroda jelenti, hogy ideiglenesen bizottságot alakított a külügyek intézésére, amely a cseh-szláv állam területén az idegen államok képviselőit notifikálni fogja.

A Nemzeti Tanács az országhoz.

(Tömegesen csatlakoznak a társadalmi osztályok. — Megalakult az erdélyi nemzeti tanács. A szociálisták elfogadták a nemzeti tanács programját. — A vasutasok a belső rendért.)

Budapestről jelentik: A Nemzeti Tanács ma kiáltványt bocsájtott ki, amelyben az összes társadalmi osztályokat csatlakozásra hívja fel. A Nemzeti Tanács ebben a kiáltványban arra kéri az egyes osztályokat, hogy saját kebelükben alakítsák meg szervezetüket és a tagok pontos névjegyzékét bizalmi férfiak útján közöljék a tanácscsal.

A magyar képzőművészek egyesülete kihirdette, hogy csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz. A városi villamos képviselői elhatározták csatlakozásukat a Nemzeti Tanácshoz. Az egyesült izzólámpavilágítási részvénytársaság több mint 3000 főből álló szervezete szintén csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz és mindenben alávetik magukat határozatainak. Ezenkívül több ipari egyesület jelentette be a mai nap folyamán csatlakozását a Nemzeti Tanácshoz.

Kolozsvárról jelentik, hogy ott impozáns keretek között megalakult az erdélyi nemzeti tanács. Programba vették, hogy e tanácsot az egész Erdélyre ki fogják terjeszteni és egyetemlegesen megszervezni. Az első nagy gyűlést hétfőn este tartották meg 5-6000 főnyi közönség jelenlétében. A gyűlésen többek között beszélt Apáti István, a 48-as függetlenségi párti kör elnöke, továbbá Vincze Sándor a szociáldemokrata-párt, Janovits Jenő dr., a radikális párt vezére.

Budapestről jelentik: A magyarországi szociáldemokrata-párt felhívást bocsájtott ki Magyarországon munkásaihoz, amelyben a magyar nemzeti tanács programját egyértelműnek jelenti ki a szociáldemokrata munkásság programjával. A kiáltvány többek között ezeket mondja:

— Közeledik a béke órája. Pár nap vagy talán csak pár óra alatt el kell dönni, milyen lesz az új világ. Akik eddig uralkodtak rajtunk, a Hohenzollernnek, a német militarizmus, az osztrák soldateszka, a Tiszák és a tömeggyilkolás szerszámaiból meggazdagodó kapitalisták, mesterségesen szították a népek egymás iránt való gyűlöletét. A háború költségeinek fedezésére magdrágították a szegény ember életét és ezzel elérték, hogy a tejjel-mézszel folyó Kánaánban, Magyarországon majd éhenhal a nép. Kelet felől a román betörés borzalma fenyeget bennünket, délről a szerbség közeledik entente csapatokkal és itthon még mindig Tisza és Wekerle szelleme uralkodik. A magyar nemzeti tanács képviseli ma mindazokat, akik Magyarországon a békét és szabadságot akarják. A magyar nemzeti tanács programja magába foglalja Magyarországnak egész új rendjét.

A budapesti sajtó a mai napról kezdve a nemzeti tanács védelme alatt áll és csak a nemzeti tanács rendelkezéseinek tesz eleget.

A nemzeti tanács tekintettel a várható burgonyainságra, elhatározta, hogy a burgonyából való szeszfőzésnek, amely csak néhány száz ember érdeke, haladéktalanul való betiltását követeli.

A vasutasok szindikátusa egy kiáltványt bocsájtott ki ma, amelyben többek között a következőket írják:

— Mireánk, a mi nélkülözhetelenségünkre, összekovácsolt erőinkre, ma százszorosan nagyobb szüksége van az országnak, mint eddig. Nekünk cselekedni kell az ország megmentése

sére, de úgy, hogy minden tőlünk és minden cselekvésnek eredménye legyen. Ezért elhatároztuk: 1., hogy minden erőnkkel azon leszünk, hogy a háború azonnal befejeztessék, 2. hogy a rendelkezésünkre álló összes eszközökkel utját álljuk az anarchiának, 3. hogy mindazokról a szállításokról, amelyek Magyarország élelmezését szolgálják, feltétlenül gondoskodni kell. Határozataink végrehajtója a vasutasok szindikátusa. Ezután felhívja a vasutasokat, hogy gondosan és fokozott figyelemmel folytassák szolgálataikat.

Andrássy Gyula gróf vejei.

(„Három hétre nem érdemes költözködni.”)

A monarchia utolsó közös külügyminisztere, Andrássy Gyula gróf ritka művészeivel keverte a mosiai válságban kártyáit. Művészi hozzáéréssel, ami szinte természetes, mert hiszen ha valaki a magyar közéletben, úgy is megtanulta a politikai cselekvés mesterségét. Amikor annak idején, régen még az öreg Tisza Kálmán idejében, mint belügyi államtitkár kezdte meg államférfini működését, az édesanyja, Kendeffy Katinika a gratulációkat azzal háritotta el:

— Ugyan, kérem, csak természetes, hogy a fiam „pickauf” kezdje meg a mesterségét.

A kegyelmes asszony úgy gondolta, hogy az államtitkárság oly alacsony fok a közéleti emelkedés létrájának, hogy fia valószínűleg nagyon megtisztelti ezt az állást és nem megfordítva.

Multak az évek és ifjabb Andrássy Gyula apa posan belépett a politikába. Lett belőle miniszter, pártvezér és most pláne birodalmi kancellár, mert a közös külügyminiszterséget sokan nálunk ennek is tekintik. Szinte drámai vonás ebben a más családi körülmények között szinte szédítő karrierben, hogy a külügyminiszteri dícsőség teljes kiélvezését a család egyik tagja keseríti meg, a vő: Károlyi Mihály gróf, aki az apóssal szembe száll és arra az álláspontra helyezkedik, hogy neki a közös külügyminiszter akkor sem kell, ha az a saját külön apósa.

Andrássy Gyula grófot azonban a vő magatartása nem tántorítja el messzeröptű céljaitól. Ha már nem lehetett magyar miniszterelnök, megelégszik a közös külügyminiszterséggel is. Talán családi ragaszkodásból megtette még azt is, hogy Károlyi Mihály gróf magyar miniszterelnökké való kinevezését tőle telhetően támogatta — és talán igazán nem rajta mult, ha ez a jelölés egyelőre elejtett. Nem tesz semmit, gondolta azonban, és ha már nem lehet az egyik vő Magyarország kormányelnöke, akkor megpróbáljuk hogy a diszes méltóság mégis a familiában maradjon és így került a másik vő, Pallavicini György ögróf neve, mint miniszterelnökjelölt forgalomba.

Ezt a családi ragaszkodást azonban a Nemzeti Kaszinóban is soknak találták és ott kaszinói szokások szerint megkontrázták. Emiatt a familiában apprehenzió támadt és afelett tanakodtak, nem volna-e helyes a szép Margit-rakparti palotából áttenni az állandó lakhelyet Bécsbe a Ballplatzra, hol a családfőnek amúgy is hivatalos dolga van, amellel gyönyörű lakosztálya is. Közölték ezt a tervet Andrássy Gyuláné grófnővel, a szép kegyelmes asszonynyal, aki tudvalevőleg egyike a főváros legszellemesebb uróinak. A kegyelmes asszony azonban más véleményen volt. Leintette a dolgot egy rövidke kis mondással:

— Nem érdemes három hétre oly messze hurcolkodni.

Ehhez a történetkéhez nem kell odabigyesztetni, hogy: si non e vero, e bono sporato. Ez jó és még sem kőbelezhető.

HIREK.

Az aradi lapok új előfizetési díjai.

Jeleztük már, hogy az aradi napilapok ez év november 1-ével felemelik előfizetési díjaikat, mert az újságpapír és a nyomdai anyagok árának folytonos emelése rákényszeríti őket a lap megdrágult előállítási árának részleges áthárítására. Az emelés mértéke nincs arányban az anyagok: festék, papír, olaj, stb. árának és a munkabérek emelkedésével s az új előfizetési díjak — bár elkeserítően magasak — korántsem érik el bármely fogyasztási cikknek háborús ár-emelkedését és alacsonyabbak a fővárosi napilapok előfizetési díjaival is, holott köz tudomásu, hogy ezek nagy példányszáma az önköltségeknek egészen más elosztását teszi lehetővé. Minden reménységünk az, hogy rövid idő választ el már a béke visszatérésétől s nem kell fentartanunk az új előfizetési díjakat, amelyek legnagyobb ellenségei a lap tulajdonosok legfőbb üzleti érdekének: a lap terjesztésének.

A november elsején életbelépő új előfizetési díjak a következők:

egész évre	84 korona
fél évre	42 korona
negyed évre	21 korona
egy hónapra	7 korona
egy példányszámok ára (pályaudvarokon is)	—30 fillér.

Természetes, hogy a kiadóhivatal mindazon előfizetőktől, akik a lapot az év végéig már kiíztették, az előfizetési-díj különbözetét az év hátralévő részére nem szedi be.

Aradi Közlöny, Arad és Vidéke, Aradi Hírlap.

Mit vársz magyar!

(Egy aradi tiszti szövege.)

Egyik szegedi lapban lelkes hangú írtatás jelent meg. Szerzője egy hazafias lelkű magyar tiszti, Opré János tartalékos hadnagy. A fiatal tiszti felhívása így hangzik:

Mit vársz magyar? Körülötted ég minden és ha gyorsan nem cselekszel, ha haza nem szölitod sereged, mely annyi esztendei vérzés után is minden erejével csak hívó szavadra vár, hogy megkezdje azt a szent, magaslatos küzdelmet, mely megmenthet ezeréves bűnszületünket, ha vársz, míg a lángok leperzsselnek. Mit vársz magyar? . . . Cselekedj, hogy a sok idegen országban feszült idegzettel remegő fiaid idejében haza érkezzenek.

Cselekedj, ne csüggedj, a magyar szurotyok milliói ha annyi véres csatát megnyertek, meg fogják nyerni még az utolsó nagy küzdelmet is. Cselekedj, mert minden perc drága! . . . Álljon ki Kossuth utóda, szólítsanak mellé minket, még mielőtt bekövetkezne az az állapot, mely fenyeget most minden oldalról. Cselekedj, mert akkor nehezebb lesz munkád!

Ti Országház nagy embernél, miért nézitek, hogy a magyar sereg szétszórva védje az ellenség érdekelt, miért?

A magyar hadseregnek ma csak egy kötelessége lehet: Rohanni hazatérni!

Ebben segítsetek meg és mi tudni fogjuk kötelességünket!

Amíg mi élünk, lélegzünk, ne hidd magyar, nem vesztettél el egyetlen talpalattnyi darabot sem hazából.

Csak cselekedj! . . . Gyorsan cselekedj! . . .

Opré János,
t. hadnagy.

— Ostromállapot Szlavoniában. Zágráb-ból jelentik: A zöld-káderek további zavargásainak megszüntetése céljából a nemzeti tanács Szerém-, Verőce-, Pozsega- és Belovár-megyeik felett ostromállapotot hirdetett ki.

— Két aradi vonatot megszüntetnek. Budapestről jelentik: Az államvasutak értesítése szerint október 31-én a Bruck-Királyhida-Wien között a hatos és egyes, valamint a 8-as és 7-es; a Budapest-nyugati pályaudvar—Kozlovár—Brassó között az 502-es és 501-es; a Budapest-keleti pályaudvar—Arad és Brassó között a 604-es és 601-es; a Budapest-nyugati pályaudvar Orsova között a 704-es és 703-as.

Budapest-keleti pályaudvar—Boszná-Bród között az 1202, 1201-es, a Gyékényes—Nagyvárad között az 5402—5401-es, a Budapest-keleti pályaudvar—Belgrád között a 904—903-as vonatjárt és még néhány vonat bizonytalan időre megszüntik.

— A török különbeke. Konstantinápolyból jelenti a Milli-ügynökség: A császári kormány az entente-vel különböző módon megkezdett tárgyalásainak kiegészítésül Reus bég tengerészeti miniszter Resad Hikmet bég külügyi államtitkár és Sadula bég, a 8-ik hadsereg vezérkarifőnöke csütörtökön este tengeri úton eltávoztak Konstantinápolyból azzal a megbízatással, hogy folytassák a tárgyalásokat. A rendeltetési helyükre való megérkezésük után hozzá fognak látni feladataik elvégzéséhez.

— A cenzura ellen. Budapestről jelentik: A lapkiadók, újságírók és nyomdászok megbízottai ma délután az Otthonkör helyiségében értekezletre gyűltek össze, melyen a cenzura intézményének eltörlése és ennek a gyakorlatban való teljes megszüntetését tárgyalták. A gyűlésen egyöntetű megállapodások jöttek létre.

— Próba-riadó. Nem valószínű, hogy a délről előnyomuló francia-angol-szerb hadsereg gépmadarai Aradig repülnek s támadást kísérelnek meg a mi békés városunk ellen. A katonai és polgári hatóság azonban, nagyon helyesen, a valószínűlten eshetőséggel is számol s a város polgársága védelmére mindent megtesz. A legközelebbi napok egyikén próbaalarm lesz, mely alkalommal működésbe hoznak mindazokat a riadójeleket, melyek megelőzik az ellenséges repülő-támadásokat.

— Elmarad a hősök emlékművének leleplezése. Az aradi katonai állomásparancsnokság értesíti a közönséget, hogy az aradi hősök síremlékének csütörtökre tervezett leleplezését egyrészt a járvány, másrészt az esős időjárás miatt bizonytalan időre elhalasztották.

— Két héttel meghosszabbítják az iskolai szünetet. A spanyolbetegség szünőfélben van s az utóbbi napokban örvendetesen lecsökkent a megbetegedések száma, amelyek egyébként is sokkal enyhébb lefolyásúak. Ujabban Asztalos Róza 14 éves kereskedelmi iskolai növendék esett áldozatul a járványnak, amely a szerencsétlen kisleány nővérét és anyját is megölte. A családot ért szerencsétlenség nagy részvétet keltett. Borsos Béla dr. vármegyei főorvos és Tisch Mór dr. városi főorvos egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy egy a vármegyében, mint a városban enyhült a járvány. Holnap újabb ülést tart az egészségügyi bizottság, s ekkor fognak határozni az iskolák további bezárása tekintetében. Bár a járvány napról-napra enyhül, a bizottság előreláthatóan el fogja rendelni az iskolák zárva tartásának még két héttel való meghosszabbítását, a mellyel védekezni akar az ellen, hogy a vidéki diákok újból behurcolják a járványt.

— Új ügyvéd. Dr. Czeyda-Pommersheim László, az ujaradi takarékpénztár titkárának fia, a budapesti bizottság előtt kitűnő sikerrel tette le az egységes bírói-ügyvédi vizsgát.

— Kitüntetések. A király Kása József 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot a katonai érdemkereszt 3. osztályával, Hersch Andor 33. gyalogezredbeli tartalékos egészségügyi zászlóst az arany érdemkeresztrel tüntette ki.

— Szünetel a buvárhajó-harc. Rotterdamból jelentik: A Temps jelenti Londonból, hogy a tengeralattjárók harca négy nap óta szünetel. A Temps hozzá teszi, hogy a tengeralattjárókról szóló jelentések szerint a tengereken teljes nyugalom van, 48 óra óta egyetlen támadást sem jelentettek.

— Német nyelv. Berlitz-módszer szerint, esti tanfolyam 1-én veszi kezdetét. Gyors- és gépíróiskola Lázár Vilmos-u. 2.

— Erzberger ellenőrzi a sajtóhadiszállást. Berlinből táviratozzák: A Vossische Zeitung szerint a kancellár aláírt egy rendeletet, a mellyel megbizsa Erzberger államtitkár, mint a kancellár helyettesét, a sajtóhadiszállás ellenőrzésével. Ez különösen azért érdekes, mert eddig éppen a sajtóhadiszállás volt az Erzberger ellen folytatott sajtóhadjárat középpontja.

— A német-osztrák határ elzárása. Reichenbergből jelentik, hogy a legközelebbi órákban várható a német határnak Ausztria felé való elzárása.

— Eljegyzés. Darvas Mihály áll. tanító, tart. zászlós f. hó 27-én tartotta eljegyzését Joánovits Angyalkával Temesváron. (Minden külön értesítés helyett.)

— Szenet kap a közönség. A szén- és fabizottságok ma tartottak ülést Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklése alatt. Az üléseken megjelentek az aradi fa- és szénkereskedők, akik a helyettes polgármester elnöklése alatt Arad város téli tüzelőanyag ellátásával foglalkoztak. A szénbizottság megállapította a városban levő szénkészletet, amiből mindenki két métermázsát fog kapni, még pedig a magyar szenet 21 koronáért, a porosz szenet pedig 22 kor. 20 fillérért. A szénkiosztásnak idejéről és módzatairól a közéleti-művészeti vállalat hirdetményileg fogja tudatni a közönséget.

A tűzfára nézve a faelosztó bizottság megállapította, hogy a kereskedőknek összes készletüket november 1-éig be kell jelenteni és a város november 2-ától megkezd a fakiosztást.

A kiosztás az élelmiszer-jegyekre fog történni ugyancsak a Nádor-utcai polgári menházban. Minden háztartás részére két köbméter fát fognak adni. Akinek fára van szüksége, e szerint magával kell vinni az élelmiszerjegyet, amelyet le fognak bélyegezni és ennek felmutatása ellenében fognak a kereskedők fát kiadni. A hadisegélyeseknek ugyancsak ad a város fát és pedig hitelle, melyet részben a segélyükből vonnak le, másik részét jótékony adományokból térítene meg.

Azok részére, akik nem tudnak fát vásárolni, a szatócsoknak adnak fát és pedig minden szatócs hetenkint négy köbméter fát kap. A hasábfá ára Aradon köbméterenként 80 korona, dorongfa 74 korona és galyfa 68 korona 50 fillér.

— Halálozások. Heim Jánosné, született Róth Riza e hó 27-én 32 éves korában Battonyán meghalt. Temetése október 28-án volt Battonyán.

Najmányi Imre életének 62-ik évében e hó 28-án meghalt Aradon. Temetése október 31-én lesz a közkörházból.

Niedermayer Rezső és neje szomorúan tudatják, hogy fiacskájuk Rezsőke 8 hónapos korában meghalt. Temetése október 31-én lesz a felsőtemető halottas házából.

— Filipescu Románia semlegességéről. Brassóból jelentik: Románia politikájába éles betekintést nyújt a Jasiban megjelenő Epoca, amelyben Filipescu Gergely a következő érdekes cikket írta:

— Nagyon tetszik nekünk Románia semlegessége. Talán ránk is fér. Mégis furcsának találjuk, hogy amikor a görögök és szerbek azonnal megszállhatták a bolgárok által kiűrt területeiket, mi nem vonulhattunk vissza hatóságainkkal és lakosságunkkal régi jogos birtokunkba: Dobrudzsába. Nem értjük kormányunk intencióit. Miért vagy, kiért ez a béklyó kezeinken.

Majd így folytatja:

— Furcsán állhatunk szomszédjaink békéjével is. Amikor Tisza a magyar parlamentben egész nyíltan kijelenti, hogy az ország keleti és délkeleti határain minden intézkedés megtörtént arra nézve, hogy meglepetések ne ériék az országot, mi semlegesek vagyunk, hiszen Dobrudzsát se szálljuk meg. Ők békét akarnak, akkor miért kellene a jelzett intézkedések? Olyan kérdés ez, amely nem csoda ha idegessé tesz bennünket.

— Meghívó. Felkérem a temetkezési vállalatok tulajdonosait, hogy f. évi november hó 2-án délelőtt 11 órakor hivatalomban megjelenni sziveskedjenek. — Lócs Rezső.

— Házbérlőknyvek kaphatók Pichler Sándornál, Bohus-palota.

— Nemcsak a honvédek, hanem a Hadik-huszárok is Makóra kerülnek. A napokban megírtuk, hogy dr. Barabás Béla főispán sürgős felterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez, hogy a 2. honvédszázalag pótzászlóalját Karánsebesről ne Makóra, hanem Aradra helyezték, mert a kettős honvédek aradiak és aradmegyeiek. Ugy látszik azonban, hogy a felterjesztés már elkészült, mert mint Makóról jelentik — tegnap arról értesítették Makó városát, hogy a 2. honvédszázalag pótzászlóalja és a nagybecskereki hadkiegészítő parancsnokság is Makóra kerül. De nemcsak a mi honvédek, hanem a mi huszáriaink, a 3-as Hadik-huszárezred pótkerete is Makóra kerül. A 3-as huszárok pótkerete a háború alatt is Aradon volt s innen Valjevóba helyezték. Szerbia kiűritése folytán az aradi huszárokat most Makóra helyezték.

— Nyolc óras munkaidő a katonai irodákban. A honvédelmi miniszter október hó 19-én körrendeletet bocsátott ki az összes honvéd parancsnokságokhoz, amelyben felszólítja azokat, hogy az egyes irodákban fokozatosabban használják ki az ott alkalmazott segédszolgálatos munkaeőket. A miniszter elrendelte, hogy az irodákban a legközelebbi munkaidő naponta nyolc óra legyen, amely munkaidőbe nem számítható be sem az ebédidő, sem pedig egyéb üdülési idő. A rendelet értelmében a munkaidő legkorábban délután 5 órakor végződik. Az új rendelet közvetlenül a háború befejezése előtt, kivészi sokak kezéből a kenyeret, mert az új rend szerint a segédszolgálatos katonák délutáni ideje többé nem lesz szabad, a hosszú és fáradságos délelőtti munka után, délután tovább kell dolgozniuk, a túlszűrt, egészségtelen levegőjű katonai irodákban.

— Jegyzőválasztás. Tornovártól telefonálja tudósítónk: Dud község képviselőtestülete dr. Bogdányi Béla tornovai főszolgabíró vezetésével ma tartotta meg a jegyzőválasztást. — Egyhangulag Salacz Béla világosi aljegyzőt választották meg jegyzővé.

— Gróf Károlyi György afféria. Ezen a címen egy budapesti esti lap nyomán megírtuk, hogy gróf Károlyi Györgyöt az utcán egy ismeretlen férfi tettleg inzultálta. Gróf Károlyi György most levelet intézett hozzánk, amelyben azt írta, hogy a budapesti esti lap közlése nem felel meg a valóságnak s így a mi közletményünk is téves információ alapszik.

— Megdrágult az osztálysorsjáték. Az osztálysorsjátékról eddig igen eltérők voltak a vélemények. Voltak, akik azt mondták róla, hogy jó üzlet, voltak, akik nemes egyszerűséggel népbolondításnak nevezték és megint mások azt állították, hogy egy nagyon reális, okos dolog. Az utóbbiak többnyire osztálysorsjegy árusítók voltak és igen kis részben olyanok, akik nyertek ezen a modernizált kislutrin. Mindenki azonban megegyezett abban, hogy az osztálysorsjáték az egyetlen, ami nem drágult meg a háborúban. Most aztán mégis bekövetkezett, amire senki sem gondolt. Az osztálysorsjáték felcsapott árdrágítónak. Annyira árdrágítónak érzi magát, hogy sutytyomban emeli fel az árakat. Előttünk fekszik a most következő osztálysorsjáték tervezete, amely a következő árakkal kedveskedik: — Egész sorsjegy az I. osztályra 13 korona, fél 6.60 korona, negyed 3.40 korona, nyolcad 1.90 korona. Eddig az egész sorsjegy ára 12 korona volt és így lefelé olcsóbb volt a nyolcadig, amely csak 1.50 koronába került. Ez bizony drágítás, még pedig a ravaszabb fajtából. Mert ha valaki most egy egész sorsjegyet vesz 13 koronáért, akkor csak egy-egy koronával fizet többet, mint eddig, ha azonban nyolc nyolcadot vesz, akkor már 2 korona 40 fillérrel fizet többet, miután minden nyolcad 40 fillérrel drágább. Ezt a kis ravaszsgot azért csinálja az osztálysorsjáték, mert körülbelül harmincezerrel több sorsjegyet hoz forgalomba nyolcadokban, mint egészben. Ez a számtani ravaszkodás tehát milliókkal fogja növelni az osztálysorsjáték hasznát.

— Köszönetnyilvánítás. Bold. dr. Elek Sándorné, szül. Vörös Magda ravatalára szánt koszorúmegváltására Basch Simon és neje 50 koronát adományozott a népkonyháának és Vámos Antal és neje 200 koronát az izr. nőegyletnek, mely nemes szívű adományokért köszönetét fejezi ki az elnökség.

— Kihágás, vagy vétség? Özv. Dobray Lajosné Szent Pál-utca 4. szám alatti lakos ellen a rendőri kihágási bíróság eljárást indított, mert Dobrayné több lisztet szerzett be, mint amennyire jogosítva volt. A rendőrség ezért 5 napi elzárásra és 30 korona pénzbüntetésre ítélte, amit a tanács, mint másodfoku bíróság jóvá hagyott. Az ügy felebbezés folytán a belügyminiszterhez került, aki kimondta, hogy ez nem tartozik a közigazgatási bíráskodás hatáskörébe, miután az 1916. IX. t.-c. 1. §-a szerint minősülő vétség, amely három évig terjedhető fogházbüntetéssel büntetendő. Az ügyet áttették az ügyészséghez.

— Keresk. szakoktatás. Nov. 1-én új tanfolyam. Gyors- és gépirás, könyvitel, számtan stb. Gyors- és gépiróiskola Lázár Vilmos-utca 2. sz.

KÖZGAZDASÁG.

A délvidek termésének biztosítása.

(Temple kormánybiztos új missziója.)

Budapesti munkatársunktól.) Temple Rezső, a temesvári közlelmzési kormánybiztoság vezetője, a közlelmzési miniszter megbízásából és a miniszter teljhatalmu megbízottjaként ma Budapestről Ujvidékre utazott. Egészen speciális kiküldetésben. A kormánybiztos feladata az, hogy a harcéri helyzet megváltozásának következtében a Bánáiban, Temes-, Torontál- és Bácsbodrogyvármegyékben, valamint a vármegyék területén lévő törvényhatósági joggal felruházott városokban a szükséges intézkedéseket haladéktalanul elvégezze. Temple Rezső új minőségében előrelátólag nyolc-tíz napig marad Ujvidéken, ahol Kövess tábornok hadseregarancsnokságánál fog működni és működésénél az egész katonaság rendelkezésére áll.

A kormánybiztosnak az a feladata, hogy a délvideki termés betakarítási és elszállítási munkálatait elvégezze.

Közvetlenül elutazása előtt beszéltem a kormánybiztosnal, aki a következő nyilatkozatot tette előttem:

— A hadseregarancsnokságánál a közlelmzési minisztérium fogom képviselni és az ő nevében járok el. A kötelességem az, hogy irányítsam a termés betakarítási munkálatait és a termést megvédjem katonaságunk esetleges mulkapásaival szemben. Éppen ezért a polgári igényeket feltétlenül ügyelembe fogom venni és tisztán és kizárólag csak a polgári lakosság érdekeit tartom szem előtt. A katonasággal együtt működve fogom a lakosság érdekeit megóvni. Állandóan Ujvidéken tartózkodom és innen továbbítom a rendeleteimet. A betakarított gabonát a malmokba fogom dirigálni.

Temple Rezső működését már meg is kezdte.

— Takarmányt a munkások sertéseinek. A közlelmzési vállalat ma sürgős átirattal fordult a nagyváradi közlelmzési kormánybiztoshoz és kérte, hogy az aradi munkaság sertései számára a lehető legközelebbi idő alatt utaljon ki három vaggon kukoricát. Ebben az átiratban egyúttal arra is kitér Lőcs Rezső helyettes polgármester, hogy a munkások nem tudják ruhájukat megvarrni s ezért kéri, hogy a munkások részére sürgősen utaljanak ki cernát is.

— A takarmány ára. Lőcs Rezső helyettes polgármester közli, hogy a földművelésügyi miniszter rendelete alapján az igénybe vett és az Állat- és Takarmány r.-t. folytán forgalomba hozott takarmány és alomkészletek eladási ára a következő: 1. Anyaszéna, sarju és mindenféle mesterséges szálastakarmány (lóhere, lucerna, búkköny, mohar stb. széna) laza állapotban 53 kor., préselve 60 korona. — 2. Tavasszalma (árpa, zab, köles és ezekkel egyenértékű tavasszalma) valamint a tavasszalma töreke és polyvája laza állapotban 36 korona, préselve 43 korona. 3. Ősziszalma, valamint ennek töreke és polyvája laza állapotban 20 korona, préselve 27 korona. Laza állapotban való szállításhoz a szálastakarmány-féléknek és alomszalmáknak a vasúti kocsiába való gyömösölése esetén: a gyömösölésért a támasztórúdak használatáért méterenként két koronával több számlázható.

Lázban a főváros.

(Katonák a Nemzeti Tanács szolgálatában.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma este a főváros utcái újból nagy tüntetések színhelyei voltak. A tüntetés ma sokkal nagyobb méretű volt, mint az előbbieket és a tüntetők között polgárok, munkások, nők, tisztek, diákok és katonák vettek részt. A legnagyobb tömeg a Károlyi-párt előtt volt, ahol tudomásul vették, hogy a rendőrség csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz. A tömeg óriási ovációban részesítette a rendőröket. A tüntetés olyan óriási volt és annyira kiterjedt a város minden részére, hogy arról összefoglaló képet nyújtani alig lehet.

Este 8 órakor egy nagyobb katonai őrség egy ezredes és egy főhadnagy vezetésével a Kosuth Lajos-utcán és az Astoria szálloda felé vonult. Az ezredes és a főhadnagy felmentek a Nemzeti Tanács helyiségébe és megkérdezték, hogy vannak-e ott tisztek? Tagadó válasz után kimentek a szállodából. Ekkor kilépett az ajtón két tisztt, egy hadnagy és egy főhadnagy, akiket az ezredes letartóztatott és erős őrséggel be akartak vinni a katonai parancsnokság épületébe. Közben a Keerskeméti utca felől egy hatalmas tömegben tüntetők jöttek, akik a Kigvó-téren, közvetlenül az óra alatt találkoztak a tiszteket kísérő őrártal. A tüntetők egy pillanat alatt tisztfában voltak azzal, hogy itt mi történik. Egy perc alatt körül focták az őrséget, amelyben az ezredes is ott volt és kiszabadították a tiszteket, akik elmenekültek. A tömeg lelkesen élienezve kísérte tovább az őrártat a helyőrségi palota felé.

Körülbelül 100 ember itt lelkesen éljenzte a katonaságot és a szuronyos katonák és a tisztek jelenlétében egy fiatal ember letépte a katonai parancsnokság kapujáról a közös címet.

A Károlyi-párthól időközben közölték, hogy este 9 órakor a Nemzeti Tanács előtt megesketik a tiszteket, a katonákat, a vasutasokat és a postásokat. A tömeg a Károlyi-párt elől „Éljen a szabadság! Éljen a független Magyarország: kiáltással a Váci-utcán át az Astoria szálloda elé vonult. A menet élén kivont karddal tisztek és katonák mentek. A rozettákat levették a sapkájukról és nemzeti színű kokárdákat tűztek ki a tisztek. Utközben az udvari szállítók közös cipereit leszedték. Az Astoria előtt 400 tisztt, vasutas és katona volt. Károlyi beszélt hozzájuk és kiemelte, hogy még csak néhány óra fog eltelni és a magyar nemzet ügye győzedelmes lesz. Elérkezett az idő, hogy minden hazafi a Nemzeti Tanács zászlója alá gyűljék. Károlyi a katonákat és az állami tisztviselőket felszólította, hogy ne hagyják el a hazát, hanem azt az utolsó csepp vérig védjék meg.

Ekkor elfelejtetetlen jelenet játszódott le. A Hymnusz hangjai mellett kirepültek a kardok hüvelyekből és felesküdték a katonák.

Ebben a pillanatban rohamlépésben jöttek Óbudáról a magyar matrózok, akiket a tömeg óriási ovációval fogadott. A matrózok csatlakoztak a tüntetőkhez.

A tüntetők egy része a Nemzeti Kaszinó előtt állott meg és megabecugolta a Kaszinót. Közben híre érkezett, hogy a háziezrednek a 32-ösöknek egy menetszázada áll a keleti pályaudvaron és a harcra indul. A tömeg, amely több ezer főre szaporodott, a keleti pályaudvarra indult. Utközben megállították a villamosokat, a bentülő tiszteket leszállították és felszólították őket, hogy csatlakozzanak a tüntetőkhez és vegyék le sapkájukról a rozettákat. A keleti pályaudvarhoz több

mint 10.000 ember érkezett. A tömeg behatolt a pályaudvarra, de a menetszázadot nem találták. Beverték a pályaudvar parancsnokság ablakait és a pályaudvar őrségét csatlakozásra kényszerítették. A tömeg magával vitte az őrség fegyverét s az uton, a levegőbe löttek. A József köruton tüntelést rendeztek Lukashich altábornagy lakása előtt. A tömeg itt két részre oszlott. Egyik a Conti utcai honvéd fogház elé vonult és követelte a Katona Tanács letartóztatott tagjainak szabadon bocsátását.

A tömeg megállott a Budapesti Hírlap szerkesztősége előtt, beverték az ablakokat s egy pár lövés is esdőrdült, de kárt nem okoztak. A tüntetések ezután az egész város területén megismétlődtek.

Miről beszélt

Szabó István a királlyal?

(Szabó István és Mayer János kisgazdapárti képviselők ebédre a király vendégei voltak. — Az audienia külsőségei. — Mit mondott Szabó István a királynak?)

(Budapesti munkatársunktól.) A gödöllői kastélyban mostanában sűrűn adják a politikusok egymás kezébe a király fogadószobájának kilincset. A kihallgatások során olyan emberek is elmondhatták véleményüket a helyzetről, akik eddig nem igen jutottak ahhoz, hogy tanácsukat a legfelsőbb helyen is kikérjék. Audiencián jelentek meg a király előtt a szocialisták, a radikálisok képviselői, azután a kisgazdák vezetői is és talán az ő kihallgatásuknak van legnagyobb jelentősége, mert tagadhatatlan tény, hogy Magyarország mégis csak földművelő állam, ahol eddig csak az volt a baj, hogy a föld sok millió munkása szervezetlenül nem hallathatta szavát.

Éppen ezért érdekes tudni azt, hogy a királyi kihallgatáson mit mondott a koronás királynak Szabó István, a somogy megyei Nagyatád egyszerű követe.

Fölkerestem ma Szabó képviselő urat. A szállása a kisgazdapárti dohány-utcai egykori helyiségében van. Ott áll rendelkezésére egy szoba, hogy legyen hol megpihennie, ha Budapesten tartózkodik. A képviselő még nem jött ki a szobájából, pedig sokan várják. Tápióbicskéről, Orosházáról, Somogyból, Hevesből fényes csizmájú gazdaemberek. Büszkék valamennyien, hogy az ő vezérük tanácsát kérte ki a király. Ők már informálva vannak az audienia külső lefolyásáról is.

Tíz óra felé jött ki Szabó István a szobájából, de mindjárt el is ment, mert sürgős tanácskozássra hívták őt a néppárt helyiségébe. Elkísértem. Utközben elmondotta az audienia lefolyását.

— A felség rendkívül szívélyesen és barátságosan fogadott. Amikor jelentettek bennünket, felkelt az íróasztala mellől és eléünk jött az ajtóig. Az asztal mellett állottunk meg, ő kérdezett, mi pedig feleltünk. Én megmondtam, hogy a magyar nép mindenekelőtt békét akar. A felség azt mondotta erre, hogy az ő óhajta is a mielőbbi béke. Ezért dolgozik, ezért küzd. Megmondtam ezután, hogy a magyar népnek helyes birtokpolitikára van szüksége. Földet kell a népnek adni. Csak az a nép tud gyökeret verni, amelynek földje van. Ez a nép megbecsüli azután a más

jóságát is, az ilyen nép között nem talál talajra az anarchia és a bolsevikizmus. Helyes birtokpolitikát kell teremteni, mert ez az alapja az ország boldogulásának. Itt a felség megjegezte, hogy szavaim igazságát átérzi, mert egy boldog és megelégedett Magyarországot akar.

— Megmondtam ezután a felségnek, hogy mi a nép uralmát kívánjuk. Azt, hogy a kormányzásban is szerepük jusson azoknak a millióknak, akik a kenyeret adják. Mert a nép, az igazi nép ma nem szólhat bele az ország sorsába. Ámbár mi sok tekintetben egyetértünk a szocialistákkal, de azért szükségét látunk annak, hogy felvilágosítsam a felséget, miszerint Magyarország igazi közvéleményét nem a budapesti utca tükrözi vissza. A kihollgatásomon szó esett erről és elmondtam őszintén, hogy mi, a földet turó milliók elszórvan dolgozunk az országban, mi nem tüntetünk, nem demonstrálunk, nem vonulunk fel Budapest utcáin, de mi vagyunk az ország, mi vagyunk a nemzet.

— Ez a nép kíván uralmat, ez a nép akar

békét, földet, beleszólást az ország sorsának intézésébe.

— A felség, aki gyakran intézett kérdéseket hozzám, a legnagyobb figyelemmel hallgatta végig mindazt, amit mondtunk neki. A lehető legjobb benyomásokkal távoztunk. A királyt olyannak ismertük meg, amilyennek egy királynak lennie kell. Bámolatba ejti az erubert az ő tájékozottsága. A modora lekötően kedves, szívélyes és amikor jó felőra után elhagytuk a felség dolgozószobáját, a király, megegyezően két kezével megrázta jobbomat és úgy mondtott köszönetet azért, hogy mi népképviselők — ez volt a szava — ilyen őszintén tájékoztattuk őt a nép hangulatáról.

Eddig szól Szabó István érdekes nyilatkozata. Annyi bizonyos, hogy ez az egyszerű kiscgazda őszintén beszélt a király előtt. És az ő szavainak talán nagyobb eredménye lesz, mint azoknak az íres és meggyőződés nélküli mondatoknak, amelyek olyan nagyszámban hangzanak mostanában el a király dolgozószobájában.

LEGUJABB.

Holnap lesz a döntés. Százezer munkás megalakította a munkástanácsot.

Budapest. Hadik János ma közölte a szocialdemokrata-párttal, hogy a pártvezetőség néhány tagjával tárgyalni óhajtott. Azt a választ kapta, hogy a szocialista-párt vezetői, mint ilyenek nem tárgyalhatnak vele, csak a Nemzeti Tanács, illetve ennek kiküldöttjei tárgyalhatnak. Így Hadik kénytelen lesz a Nemzeti Tanácssal tárgyalni.

A kabinet megalakítására vonatkozó tárgyalások egész nap folytak és az esti órákban sem fejeződtek be. Különböző nevek kerültek kombinációba. Megbízható lista még nincs. A mai tárgyalásokból következtetve a kabinet így alakulhat: miniszterelnök gróf Hadik János, belügy: Tóth János vagy Návay Lajos, pénzügy: Brünn államtitkár, kereskedelmi Vázsonyi Jenő, vagy Fenyő Miksa, igazságügy: Juhász Andor a budapesti ítélőtábla elnöke, kultusz: Huszár Károly, közlekedés: báró Kürthy Lajos, honvédelem: Tabajdy altábornagy, a felség személye körüli miniszter: Rakovszky István, földmívelésügy: Szabó István. A végleges döntés holnap lesz.

Turócszentmárton. A tót nemzeti tanács ma ülést tartott, amelyen Zólyom, Trencsén, Turóc, Árva- és Liptómegegyék kiküldöttjei elhatározták, hogy a Wilson által hirdetett és Andrássy által elfogadott elvek alapján ragaszkodnak a cseh-tót államhoz.

Budapest. Ma déli 12 órakor a munka be-
szüntetése után a budapesti üzemek munkásai rögtönzött ülést tartottak, amelyen a szocialdemokrata-párt szónokai informálták a munkásokat a politikai helyzetéről. Minden nagyobb gyár és üzem munkásai résztvettek a gyűlésen. Több mint százezer munkás egyhangulag kimondotta, hogy megalakítják a munkástanácsot. Határozati javaslatot fogadtak el, amely kimondja, hogy eddig nem látott fejleményekre jogosító feladat vár a magyar proletariátusra. Ezért tartják szükségesnek a munkástanács felállítását. A munkások készen van a legelzárta harcokra és a legelzárta betámassal számol azzal, hogy az országosztályok konoksága ezt a harcot kikérthetlenné teszi. A munkásság egész lelkesedéssel, szervezethegének minden erejével és forradalmi készségének minden hevével megy a harcba és fogadalmat tesz, hogy mindaddig meg nem pihen, míg a rögtöni békét, a teljes népuralmat minden elnyomott nemzet és osztály teljes önmegvédelmi jogát és szabadságát ki nem harcolja.

A Politikai Híradó jelenti: A posta- és távirda altisztek és szolgák között mozgalom indult meg, hogy bejelentsék csatlakozásukat a Nemzeti Tanácshoz. A budapesti ügyvédek holnap határoznak a Nemzeti Tanács-

hoz való csatlakozásról.

A Nemzeti Tanácsnak tudomására jutott, hogy a bankbetéteknek és értékpapíroknak külföldre, főleg Ausztriába való szállítására kísérletet tettek. A Nemzeti Tanács elhatározta, hogy ezt az országot károsító eljárást minden rendelkezésére álló eszközzel meg fogja akadályozni.

Prága. Kosztranev altábornagyot a cseh nemzeti tanács letartóztatta, mert ígérete ellenére a hadügyminiszter utasítására nem volt hajlandó a nemzeti tanácsnak engedelmességni. Kosztranev azt tervezte, hogy a Prágában állomásozó magyar katonákkal elnyomja a forradalmat. A terv azonban megheiusult, mert a magyar katonák vonakodtak a csehek ellen fellépni. Kosztranev a magyar katonákat gépfegyverekkel és éles töltéssel látta el és azt az utasítást adta, hogy a prágai vezérkar titkos aktáit égessék el. A cseh-tót nemzeti tanács, amely erről tudomást szerzett, kisebb cseh csapatokat küldött a kaszárnyákba. A magyar katonák eldobták fegyvereiket és kijelentették, hogy nem hajlandók cseh testvéreik ellen harcolni. A cseh tisztek

és katonák behatoltak a vezérkar szobába, ahol egy alezredes vonakodott az iratokat kiadni. Az alezredest letartóztatták és megkötözték. Egy német vezérkari tisztet is letartóztattak. Azután megszállták a katonai parancsnokság épületét. A magyar katonákat nem érte bántódás. A város több helyén a magyar és cseh katonák fratelizáltak.

Kiűritjük az olasz területeket

— Csapataink visszavonultak a Duna északi partjára.)

Budapest, október 30. (Hivatalos.) Olasz harctér: A Tiroli fronton csekély harci tevékenység. A Brenta és a Piave között új ellenséges haderők tulerővel támadták meg az Arolonen és a Monte Pertycan levő állásokat. Példátlán hősiességgel és katonai hűséggel harcoló csapataink az ellenség minden erőfeszítését megheiusították. A velencei síkságon az angolok és olaszok folytatták előrenyomulásukat. Mindennemű harci eszköz felhasználásával sikerült nekik a Montelotól északra és délre levő betörési pontokat kiterjeszteni.

Számolva a népek tusáját befejező fegyverszünetet és a béke létrehozására irányuló többször kifejezésre jutott elhatározásokat, az olasz földön harcoló csapataink kifogják őríteni a megszállott területet.

Délkeleti harctér: Szerbiában működő haderőnk keleti szárnya végrehajtotta az átkelest a Duna északi partjára. A Száva és a Drina előtt a visszavonulás tervszerűen megy végbe. Az ellenség sehol sem nyomult utánunk. Albániában levő haderőnk utóvédel csak helyenként jutottak bandákkal összeközésbe és kivédtek azok támadásait. — A vezérkar főnöke. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A szerkesztését felel
STAUBER JOZSEF.

Apolló-színház.

Uránia-színház.

Zárva.

Zárva.

Osztrák-magyar bank.

Felhívás a részvények letételére.

A szavazatra jogosított részvényesek^{*)}, kik a jövő évi közgyűlésnek tagjaként megjelenni kívánnak, felhívattak, hogy legkésőbb 1918. évi november hó 30.-áig, azaz az Osztrák-magyar banknak háss, saját nevükre szóló és 1918. évi június hava előtt keltetett részvényét szelvényekkel együtt, a budapesti főintézetnél, vagy a bécsi főintézet letéti osztályánál, vagy valamely főintézetnél letegyák vagy lekötessék.

Azok a részvényesek, kiknek részvényei a banknál e célból már előbb letétbe helyezettek, ezáltal, külön bejelentés nélkül, a közgyűlés tagjai lettek.

Az ülésnek napirendje, helye és órája a Budapesti és Bécsben megjelenő hivatalos lapokban közzéteendő külön hirdetésny útján kellő időben fog a közgyűlés tagjaival közölni.

Bécs, 1918. évi október hó 25.-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Braben,
alkalmazás.

Schroder,
főintézet.

Schmid,
vezérkari.

*) Az Osztrák-magyar bank alapszabályai 14. cikkének első bekezdése: Az Osztrák-magyar bank közgyűlésében csak osztrák és magyar állami alattvalók vehetnek részt.

Az alapszabályok 15-dik cikke: A közgyűlésből ki van zárva:

a) a ki polgári jogai teljes élvezetében nincs, különösen az is, a kinek vagyona felett a császári és királyi kezesség van;

b) a ki fegyveres letétet folytán polgári, politikai, vagy becsületbeli jogában korlátozva van — ezen korlátozás tartama alatt.

Az alapszabályok 16-dik cikke: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviselheti; és a tanácskozásnyokban és határozathozatalnál, habár többféle módon is volna is részt a tárgyalásokban, csak egy szavazattal bír.

Az alapszabályok 18-dik cikke: Ha a részvények jogi szemlére, nére, vagy több résztvevőre azónak, annak van joga a közgyűlésben megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, aki a részvénytulajdonosoktól, feltéve, hogy ezek vagy osztrák vagy magyar alattvalók, felhatalmazást mutat fel. A meghatalmazottaknak azonban a részvénybirtok kivételével egyéb személyes tulajdonságuknál fogva (14. és 15. cikke) képeseknek kell lenniük arra, hogy a közgyűlésben részt vehessenek.

(Ütágyomás nem díjazatik.)

7923

Nagy ráktér tapetákkal.

**norinbergi rövidáru, lámpa és papíráru nagy-
kereskedők Arad. Telefon 1004.**

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 80 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 5 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 8 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

BÓRA ÉS SIROCCO jellegre levél van a kiadóban. 7926

FELTÉTLEN FESS, INTELLIGENS ur-hölgy ismeretséget keresem, kft anyagi támogatás. Leveleket „Vasárnap bemutatkozás” jellegre kiadóhivatalba. 7938

Alkalmazást keres.

INTELLIGENS NÉMET KISASSZONY állást keres gyermekekhez vagy házi-kisasszonnak. Címeket a kiadóba kér. 7937

Alkalmazást nyer.

TANONCOK fizetéssel lakatos és esztétikus mesterséghez felvétetnek. Vulcu Miksa, gépgyár. 7732

BEJÁRÓ FŐZŐNŐ felvétetik Szent László-utca 6. 7945

GYAKORLATTAL BÍRÓ Irodában azonnali alkalmazást nyerhet. Bővebbet Kiadóhivatal Pálfiakaraktár. 7944

KISZOLGÁLÓ LEÁNY, ki konyhai munkában is segédkezik, felvétetik. Havi bérével 150-200 korona. Fülöp Etelka, Deák Ferenc-utca 40a. 7931

TANÁRITÓNŐ napi 1 órai munkára keresetik. Ingatlanforgalmi és Parcelációs Bank Rt., Petőfi-u. 1. 7941

JÓ HÁZBÓL háziasan nevelt fiatal romkath. leány, ki dologszerető, azonnal elvált állapotban mint elvárt leány teljes ellátással 50 korona fizetéssel felvétetik. Fritz Gyula Gyulafehérvár. 7903

JOBB SZAKÁCSNŐ azonnal felvétetik. Szt. László-utca 4. 7907

ÜGYES, GYAKORLOTT szobaleány keresetik. Roth Zsigmondné, Bötvös-utca 9. Glück-ház. 7917

KIFUTÓ FIU, 16 éves mellett, nyomdában alkalmazást nyer.

Kiadó lakás.

KÉT EGYMÁSBA NYÍLÓ kényelmes különbejárattal burkolt szoba garson ember részére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 7943

Vétel és eladás.

GYÖNYÖRŰ új fehér selyem blúzok eladók. Ugyanott egy használt férfi és női ruhakabát eladó. Megtekinthető d. u. 4-5-ig. Cím a kiadóban. 7925

MEZET VESZÉK minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad. Telefon 194. szám. 4652

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagoni, képrámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt. 6915

HASZNALT ÓLOM megvételre keresetik Bővebbet a kiadóban. 2100

PENYŐ-, DISZ- és gyümölcsfa cseméték megrendelhetők Örtutay Lajosnál, Arad. 7415

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT OLCSON KAPHATÓ: 1 polturos ágymatrac, 1 nagy asztal, 1 kis asztal, fekete salonn asztal és két plüsch szék. Városi kávéház felett, III. em. katonai laboratóriummal szemben. 6331

UJ HALÓSZOBA világos fehérre fényezett toalett, alkalmi vétel. eladó. Színházi épület III. emelet, Városi kávéház felett, katonai laboratóriummal szemben. 6331

FRISS HALAK érkeztek. Mivel kevés a készlet, kérem a tisztelt közönséget, hogy már ma csütörtökön a halakat szerezzék be. Luttvács József, Asztalos Sándor-u. Telefon 615. 1141

URI ANTIK garnitúra eladó. Megtekinthető Sztojkovits fényképész, Szabadság-tér. 6275

MEZES ÜVEGEK fémfedéllel 1/4 és 1/2 kilos nagyságban kaphatók Vértess Miklósnál, Bihar Bél. 7877

ELADÓ alig használt ebédőberendezés. Kiss Ernő-utca 4a. 7981

ELADÓ 8 éves 6 HP. Hoffer és Schrantz cséplőgarnitúra 7 lévkörös, teljes felszereléssel. Megtekinthető Siklován Miklós géplakatosnál, Ópécska. Bővebbet: Borlea Péter géplakatos, Világos. 7896

27 KÖBMÉTER (200 rög) prima nárs munkafu eladó. Damjanich-u. 7. 7904

EGY háló, ebédlő, egy nappali és egy konyhaberendezés azonnal eladó. Cím: Szent Pál-utca 14. I. em. 7905

ELADÓ 2 pár kettős löszerszám, francia gyepelével és 1 hátasló. Cím a kiadóban. 5907

Ingatlan.

ELADÓ HÁZ, kerttel, más vállalkozás miatt, jutányos áron. Ujaradon, F3-ut 124. Bővebbet ugyanott. 7904

KISEBB MAGÁNHÁZ, azonnal elfoglalható kétszobás lakással, sürgősen eladó. Bővebbet Purgly Lajosné-utca 27. 7935

ÁLLOMÁS KÖZELÉBEN 2 kisebb bérház eladó. Bővebbet Lovász-utca 4a. 7936

ELADÓ HÁZ egy 3 és egy 2 szobás lakással, vízvezeték és villannyal, gyümölcsös kerttel. Bővebbet Brant István, Andrassy-tér 4. 7845

RAKÓCZI-UTCA 5. számú emeletes ház eladó. Bővebbet ugyanott. 7942

PURGLY LAJOSNÉ-U. 152. sz. ház eladó. Frdeklődni ugyanott. 6275

ADOMENTES ház, két modern kétszobás lakás és szuterénnel, elfoglalható lakással, eladó. Cím a kiadóban. 7915

Különféle.

SZÁRAZ PINCÉT, vagy üres raktárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-boy irodában. Klein I. hirdetési és hírlapirodájában, Zrínyi-u. és Mandl Boros Benit-tér 15. sz. alatti papíruzetében.

6338-1918.

HIRDETMEY.

Közhírre teszem, hogy a M. Kir. Pénzügyminiszter 120535-1918. rendeletében a szőlő-törköly és bor-seprő azon legmagasabb árát, mely mellett a központi szeszfőzdék ezen mellék-

terményt átvenni kötelesek, a következőkben állapította meg:

A központi szeszfőzde vállalkozója a kézsajtóval kisajtolt friss szőlőtörkölyt q-ként 24 K, a kézsajtóval kisajtolt, betaposított (kierjedt) szőlőtörkölyt q-ként 26 korona, a víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtolóval kisajtolt friss szőlőtörkölyt q-ként 18 K, a víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtolóval kisajtolt (kierjedt) szőlőtörkölyt q-ként 20 K, a kilugozott (törköly) bor készítésére használt szőlőtörkölyt q-ként 7 K. áron köteles átvenni.

A termelő a szőlőtörköly átadása alkalmával azt, hogy a szőlőtörköly kézsajtóval, illetve víznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtolóval sajtolatott-e ki, illetve, hogy a szőlőtörköly, törkölybor készítésére használtatott, a központi szeszfőzde vállalkozójának bejelenteni köteles.

A rendeletnek egyéb részletei a Budapesti Közlöny 227. számában megtalálhatók.

Arad szab. kir. város Közelelmzési és Közellátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester-helyettes,
k. é. h. vezető.

Aradi és csanádi egyesült vasutak

menetrendje.

Ervényes 1918. évi jún. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 8.40

Személyvonat délután 4.13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelben 12.00

Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.08

Személyvonat délután 9.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38

Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40

Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53

Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00

Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00

Személyvonat este 7.33

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt 8.26

Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt 9.10

Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 8.15

Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 9.03

Este 6.53

Borosjenőről Csármőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32

Vegyes vonat délután 5.32

Csármőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32

Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:

Reggel 8.37

Este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel 6.10

Délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:

Délelőtt 9.25

Este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel 6.00

Délután 4.00

Borossebestről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebestre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Viszketegséget,

szörnyű, ránt a legerősebben elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skatoform-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkál. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fleisch-féle kérjük. Próbá tégely 4.-k, nagy tégely 6.-k. Csak a 15.-k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszeráránban, Andrassy-tér 22. Vele a „SKATOFORM” védjegyre be kell látni.

4026-918. szám.

Tornóval járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

A kurtakéri községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás leírása:

1. 1500 korona készpénzfizetés és a háborús pótlékok.
 2. 12 öl tűzifa.
 3. 8 magyarhold föld haszonélvezete, az ezután járó legelő illetéssel.
 4. Természeti lakás.
 5. A magánmunkásokért szabályrendeletileg megállapított díjak.
- A pályázati kérvények, a minősítést és eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelve hozzám folyó évi november hó 15-ig beérkeztesztendők. A választás határidejének kitűzése iránt utólag fogok intézkedni.

Tornóva, 1918. október hó 29.

7930

Dr. Bogdánffy Béla,
főszolgabíró.

ARADI KÖZLÖNY

Forradalmi láz a fővárosban.

(Negyven tisztet letartóztattak. — Egy ezred otthagyla a frontot.)

Arad, 1918. okt. 31.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma este megalakult a katonatanács, amely programot nyomatott, melyet ma este osztogattak a katonák és a katonatisztek között. A program a következő pontokból áll:

Igazán független, önálló Magyarországot akarunk! A Nemzeti Tanács felold benneteket a Kaiser und König régi esküje alól. Ezentul csak a Nemzeti Tanács parancsainak tartoztok engedelmeskedni.

A Nemzeti Tanács azt parancsolja: *gyerek!*

Amikor Lukacsics tábornok értesült a katonatanács megalakulásáról, elrendelte a ta-

nács tagjainak letartóztatását. A Nemzeti Tanács helyiségeiben keresték a tiszteket, de nem találták. Később megtudta a tábornok, hogy a Reáltanoda-utca egyik házában van a katonatanács. Nagyobb őrseget vezényelt ki a megjelölt házba, ahol 150—200 tiszt tartózkodott. Ezek nagyrésze elmenekült és csak negyven tisztet tartóztattak le.

Pilsenből jelentik: A 37-ik gyalogezred az olasz harctéren összeszedelőzködött és *otthagyla a frontot*. Az ezred hatalmába kerített egy vonatot, eltávolította belőle a polgári utasokat és *utban van haza felé*.

Lukacsics tábornokot esatlakozásra szólították fel. — Kigyulladt egy kaszárnya.

Éjjel 1 órakor az a hír terjedt el, hogy a katonatanács tisztjeinek letartóztatása után Várkonyi tábornok öt másik magyar tábornokkal megjelent Lukacsics tábornoknál, figyelmeztette a helyzet komolyságára, felszólította, hogy *mondjon le és adja meg magát*. Lukacsics kijelentette, hogy érintkezésbe lép felettes hatóságával és tanácskozni fog. Várkonyi azonban ezzel nem elégedett meg és azonnali elhatározást követelt. *Hír szerint Lukacsics hajlandónak nyilatkozott, hogy aláveti magát a Nemzeti Tanácsnak.*

Éjjel 1 órakor a rendőrség arról értesült, hogy a Váci-utcai Lobkowitz-kaszárnyában, amelyben a helyőrségi parancsnokság van, *ég és hogy katonai lázadás tört ki*. A legénység a kevés számú tisztnek megtagadta az engedelmességet. A legénységi szobák butorait összehordták és felgyújtották és a helyőrségi aktákat a tűzbe dobálták. A legénység egyrésze ezután feltörte a raktárakat. Háromszáz katona 500 fegyvert hordott ki, gépfegyvereket és bozzávaló municiót és kivitte a kaszárnyából. Közben megérkezett a tüzoltóság és eloltotta a tüzet. A legénység felhasználva az alkalmat,

huszonöt gépfegyverrel kiment az utcára és csatlakozott a tömeghez. Azután a Kossuth-utcán át az Astoria-szálló elé vonult. Megérkezett a 32. gyalogezred készülsége is, amely elhagyta az Üllői-uti laktanyát és teherautókon teljes felszereléssel érkezett az Astoria elé. A tömeg a megérkező katonákat ujongással fogadta. A Nemzeti Tanács tagjai lelkesítő beszédek intéztek a tömeghez.

Nemsokára az a hír érkezett, hogy *a katonai parancsnokság csendőrséget és bosnyák gyalogságot küld a tömeg ellen*. Erre a hírre a Nemzeti Tanács helyiségeiben tartózkodó tisztek és az utcán tartózkodó tisztek a katonák elé mentek és felszólították őket, hogy mint a Nemzeti Tanács katonái vegyék át a szolgálatot. A tisztek kardot rántva a katonákat beosztották és kordont vonattak, amelyen belül felállították a gépfegyvereket, hogy a csendőröket és a bosnyák katonákat fegyverrel fogadják.

Éjjel 3 órakor megszakadt a telefon-összeköttetés Budapesttel. Csak azok beszélhetnek a fővárossal, akiknek a Nemzeti Tanács engedélyt adott.

Szerkesztésért felelős: **Stauber József.**

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.